

Dječji vrtić "Mrav" iz Čakovca

PROJEKT: PISALICA

Dilema u vezi s aktivnostima sa slovima još uvijek postoji. Različita mišljenja o tome treba li naučiti čitati slova u vrtiću ili ne, ograničavaju mnogu djecu i odgajateljce u istraživanjima i novim iskustvima.

Kako je započeo projekt "Pisalice"?

Kolegica u skupini i ja dogovorile smo početne aktivnosti sa slovima. Izrezale smo nekoliko slova i zalijepile ih na veliki papir da djeca uz početno slovo mogu lijepiti sličice koje sama izrežu; npr: A - auto, K - kukuruz, O - olovka... U tu svrhu prikupljali smo novine, časopise i kataloge.

S ponudanim materijalom djeca su došla do nekoliko ideja, prije svega većina ih je htjela raditi na vlastitom papiru, npr:

- izrezali su slovo i tražili sličice na to slovo (K - krava, S - sunce, suncokret...) i zalijepili jedno kraj drugog (*slovo - slika*).
- izrezali su slovo i tražili ista slova u novinama i zalijepili jedno do drugog (L - LLLL..., M - MMM..., R - RRR...; *slovo - slovo*).
- napisali su svoje ime i prezime ili neku riječ i tražili u novinama takva slova, zalijepivši svoje ime i prezime ili riječ (mama - MAMA, tata - TATA...).

Ovim primjerom želim reći da nema zapravo određenog pravila tj. gotovog recepta kako početi aktivnost sa slovima i da treba voditi računa o individualnim razlikama i razvojnoj razini svakog djeteta i u svakom slučaju pratiti i podržavati dje-

čji interes koji je temelj za razvijanje bilo kojih aktivnosti.

I nakon tih aktivnosti, koje se još uvijek odvijaju (manji broj djece) interes je naglo krenuo ka *zapisivanju* (veći broj djece).

Započeli smo s igrom "Tko je što", koja je nastala prema dječjoj ideji a koristim je u praksi dvije godine i djeci je vrlo zanimljiva, npr:

1. faza: KAKO SE ZOVE onaj tko...

- briše stol - BRISALICA
- šilji olovke - ŠILJILICA
- igra se u pijesku - PJEKALICA
- posprema - POSPREMALICA
- priča priče - PRIČALICA
- prekida priču - PREKIDALICA
- piše - PISALICA...

2. faza: BILJEŽENJE na vidljivom mjestu:

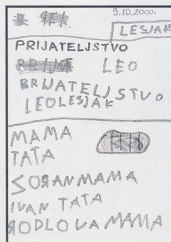
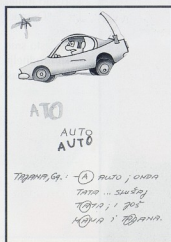
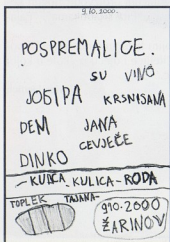
- DINKO - gradilica, slagalica, rezalica, crtalica, bacalica, loptalica...
- IVA - čitalica, pisalica, crtalica, zalijevalica, glumilica, krojilica...

Djeca je igra zanimljiva i zabavna i svakodnevno se natječu u izmišljanju novih riječi za opis neke radnje i redovito zapisuju tko je što.

I u svakodnevnom govoru se služe tim riječima, npr:

- *Ja sam danas bil pozdravilica, onda radilica, brisalica i gradilica i nogometalica.* (Luka - 5,5)

- *Ja sam bila dogovaralica i nisam bila tužalica i svadralica, i bila sam crtalica i slikalica i pisalica i perilica.* (Ružica - 6)

- *Ja sam pjeskalice i vodilica i metalica i setalica...* (Branimir - 5,5)

Djeca prate jedni druge i samostalno zapisuju tko je što. U aktivnost se uključuju sva djeca u dobi od 4 do 6 godina, djeca koja znaju pisati i ona koja ne znaju, imitirajući pisanje. Djeca koja znaju pisati su izvrsni učitelji djeci koja ne znaju pisati, a zainteresirana su za pisanje, npr:

- *Aha, vidim da Marija briše stolove. Idem zapisati da je brisalica i radilica.* (Kristina - 4)

- *Zašto si tukao Ružicu? Sad te idem zapisati da si ti tukalica. Ne, napisala budem da si bijalica i da si svadilica i da nisi dogovaralica.* (Tajana - 6)

Kad planiram neki stih ili priču, napišem tekst na papir po stranicama i onda zamolim djecu da mi pomognu da završim stih ili priču, tako da mi nacrtaju crtež na temu. Kad je gotovo naš zajednički rad stavljamo na vidljivo mjesto. To djecu potiče na brzo usvajanje stiha ili redosljeda radnji u priči jer im je zanimljivo i sudionici su u tome, a isto tako ih potiče na zapisivanje, odnosno imitiranje pisanja.

Iva, (5,5) je zapisala "Jesenski kros".

U centru za početno čitanje i pisanje imamo prostor pod nazivom "Pričaonica - slušaonica - maštaonica" u kojem čitamo ili pričamo priče.

Nije obavezno da sva djeca slušaju priču, ali naravno da nam glasne aktivnosti ometaju slušanje priče, pa su djeca počela zapisivati PREKIDALICE. S obzirom da nije poželjno biti prekidalica, djeca su samostalno odabrala uloge: ČITALICE i PISALICE. Sva djeca u skupini su nespavači i tu aktivnost provodimo poslije ručka.

Prema dječjoj ideji svi su SLUŠALICE priče: oni koji čitaju ili pričaju priče prema ilustracijama slikovnica ili svoju vlastitu priču i oni koji zapisuju i, zapravo većina, su ČITALICE, jer oni koji zapisuju na kraju pročitaju što su zapisali.

U sobi dnevnog boravka imamo "Kalendar vremena" razrađen po danima u tjednu na koji bilježimo vremenske promjene tijekom tjedna. On je potaknuo djecu ne samo na praćenje vremenskih promjena već i na interes za dane u tjednu, datume i godine. Djeca samostalno bilježe kakav je dan i kakvo je vrijeme koji dan. A na svoje različite radove napišu svoje ime i prezime, datum i godinu, ponekad dan i sat. U tim aktivnostima djeca koja znaju pisati pomažu djeci koja ne znaju pisati tako da im pokažu slovo ili im napišu riječ pa onda oni prepisuju.

Bilježenja na vidljivom mjestu (igre, stihovi, priče...) su primjeri koje sam počela koristiti na samom početku i u tijeku jednog mjeseca djeca su preuzela vodstvo bilježenja.

Planirano okruženje i odgajatelj kao djetetov partner potiču djetetovo sazrijevanje u govoru i

početnom čitanju i pisanju. Iskustva s različitim oblicima govornog i pisanog teksta pomažu djeci da razvijaju i dopune svoje vlastito znanje o pismenosti. Odgajatelj koji osigurava potpunu podršku dječjem radu potiče dječja komunikacijska iskustva i slijedi dječje interese, spontano uvodi dijete u veliki svijet pismenosti. Uz planirano okruženje u centru za početno čitanje i pisanje odgajatelj treba voditi računa o individualnim razlikama i razini razvoja svakog djeteta.

Kad dijete uči, uči ono što želi znati i onako kako to želi. Tada dijete ima uspjeha u učenju i ako odgajatelj to podržava ne postoji dilema trebaju li slova u vrtiću ili ne.

Nenvenka Holetić

PRICA O IZNADZEMALJACU

Dječji vrtić
"Jušići"
Odgajateljica:
Nela Crnarić

PRICU SU
IZMISLILA DJECA¹
IZ DJEČJEG VRTIČA
JUŠIĆI:
ANTE, MARINO,
ADRIAN I ĐANI.
ILUSTRIRALI:
ANTE, ERIK,
STEFANI, ADRIAN
I MARINO
TEKST NAPISAO
ANTE MEDIC
OŽUJAK 2000.

2
JEDNOG DANA
SE JEDAN
IZNADZEMALJACU
SPUSTIO U
GRAD SVOJIM
LETEĆIM
TANJUROM.

3

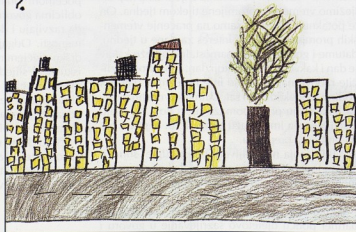
4
IMAO JE GLAVU
KAO LAMPADINU
OČI BOBASTE,
ZUBE KO U
KROKODILA,
NOGE KO U
ŠIŠMIŠA, A RUKU
KAO KRILA U
ŠIŠMIŠA.

5.

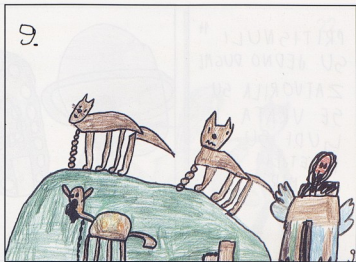

5
ŠJUDI SU SE
BOJALI,
POBJEGLI SU
U KUĆE I
ZATVORILI
PROZORE. DESET
DANA NISU
IZLAZILI IZ
KUĆE.

7

9
 A PSI? PSI⁸
 SU SE ISTO
 BOJALI, TAKO
 SU SE PREPLA-
 ŠILI, DA SU
 OTKINULI LANAC
 I POBJEGLI.

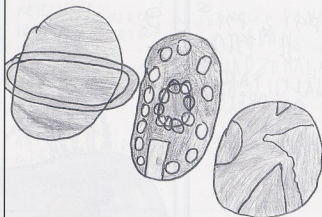
10.
 LJUDI SU IŠLI
 NA POSAO
 SKRIVAJUĆI SE
 DO AUTA I ONDA
 SU ČIM BRŽE
 POBJEGLI.

JEDNOG DANA
 B¹²ILO IM JE DOSTA
 TOG RUŽNOG
 IZNADZEMALGA
 IŠLI SU IZA
 JEDNOG GRMA,
 ŽUVALISE I
 USPJELI DOĆI
 DO LETEĆEG
 TANJURA

14
PRITISNULI
SU JEDNO DUGME
ZATVORILA SU
SE VRATA I
LJUDI SU
POLETJELI U
SVEMIR.

16
NA NEBU SU
ŽIVJELI DESET
DANA, A IZNAD-
ZEMALJAD JE
DOTLE ŽIVIO
NA ZEMALJSKOJ
KUGLI. ONDA
SU SE LJUDI
VRATILI.

17
U KUĆI SU
SRELI
IZNADZEMALJACA
KOJI JE GLEDAO
TELEVISOR.
ON SE BOJAO
TELEVISORA, JER
U SVEMIRU NIJE
BILO TELEVISORA.

18
BAŠ KAD JE
GLEDAO NEKI FILM
DIGNUO JE
TELEVISOR U
ZRAK I BACIO
GA NA POD.

20
DN JE NEKAK
GOVORIO BRL
BRL, BRL, NEKI
NĀHOV JEZIK.
LJUDI GANISU
NIŠTARAZUMJE
LI, ALI SU SE
SJETILI, PA SU
IONI POČELI GOVO-
RITI BRL BRL BRL

IZ NADZEMALJAC
JE OPJEDNOM
DOŠAO NAJH I
ZAGRLJ IH I
TAKO SU POSTAL
PRIJATELJI.

ONI SU MU²³
KUPILI TELEVIZOR,
VIDEO I KAZETE,
DA MOŽE U
SVE MIRU GLEDATI
FILMOVE. KUPILI
SU MU SMIJEŠNI
POKLON BOKSAČKU
RUKAVICU NA
FEDER, ANA FEDERU
TORTA.

KAD JE OTVORIO²⁵
POKLON, TORTA GA
JE POGODILA U
GLAVU. ON SE
SMIJAO I POLIZAO
TORTU SVOJIM
DUGIM JEZIKOM.
ONDA JE OTIŠAO
U SVE MIR.
SVI SU MU
MAHALI.

